

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

декларант АТ „Технологія” **Воліна І.М.**

Стратегічна мета сталого розвитку регіону полягає у становленні на основі виваженої державної регіональної політики та сприятливого інвестиційного клімату високоефективної соціально орієнтованої економічної системи ринкового типу, яка забезпечить мотивацію до активної діяльності як основного засобу зростання добробуту населення і створить умови для збереження якості навколишнього середовища, раціонального використання природно-ресурсного потенціалу та інтеграції у світове економічне співтовариство.

Ефективність функціонування національної економіки значною мірою залежить від рівня соціально-економічного розвитку регіонів, які на сьогодні відзначаються суттєвою галузевою, територіальною та функціональною диференціацією. Саме з цих причин виникає гостра необхідність розробки політики розвитку для кожного окремо взятого регіону країни.

Метою дослідження є розробка пропозицій, спрямованих на побудову принципово нової методологічної бази політики регіонального розвитку.

Предметом дослідження є чинники, які впливають на формування та реалізацію політики соціально-економічного розвитку регіонів України (державна регіональна політика; чинники, що реалізують економічні відносини в регіоні (ринкова трансформація); природно-ресурсний та виробничий потенціал регіону; організаційно-управлінські чинники).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в аналізі механізмів реалізації державної регіональної політики, адже вона закладає основні засади для вироблення стратегії соціально-економічного розвитку регіону. Вони включають такі заходи економічного та фінансового забезпечення: виділення у складі державного бюджету коштів для фінансової підтримки депресивних регіонів, створення дієздатних і економічно самодостатніх територіальних громад шляхом їх об'єднання, завершення передачі у комунальну власність державного майна та інших об'єктів права власності.

Крім того, до цих заходів слід віднести наступні: створення інститутів і механізмів забезпечення взаємного представництва центральних та регіональних органів влади; визначення розмірів соціальних виплат з урахуванням демографічних, галузевих та інших особливостей регіонів; розробка методики та запровадження фінансового вирівнювання місцевих бюджетів; перехід до формування збалансованих бюджетів усіх рівнів на реальній дохідній базі, оптимізованих видатків за мінімальними нормативами бюджетної забезпеченості та на основі розмежування коштів державного і

місцевого бюджетів; створення мережі регіональних агентств розвитку; створення ареалів та зон економічного зростання в регіонах; розробка нової моделі організації місцевих органів влади та розмежування повноважень між ними; запровадження державного та територіального прогнозування і планування соціально-економічного розвитку регіонів України.

Особливу увагу приділено аналізу зв'язків між складовими територіальних соціально-економічних систем, адже саме їх недосконалість значною мірою сприяє деструктивним тенденціям. Першочергового вирішення потребують суперечності у підсистемі "людина-природа", тобто вже в найближчій перспективі необхідно сформулювати базові засади модернізації природоохоронної інфраструктури.

Особливу значимість в системі сталого соціально-економічного розвитку регіону має задоволення потреб та інтересів населення, адже вони виступають рушіями дій та вчинків людини, формуючи систему економічних відносин. Визначати успіхи щодо підвищення життєвого рівня населення можна лише за умови, коли відомий рівень задоволення потреб та інтересів. Ступінь забезпеченості різних груп населення регіонів повинен визначатися за такими критеріями, як рівень задоволення матеріальним станом, працею та професією, житловими умовами, послугами охорони здоров'я, становищем у сім'ї. З врахуванням цих критеріїв на базі середньогеометричного зважування значень первинних показників (середньомісячної заробітної плати, грошових доходів та витрат, обороту роздрібною торгівлі, платних послуг, виробництва товарів народного споживання, зайнятості) розрахованих на душу населення, проводиться інтегральна оцінка соціально-економічного стану розвитку регіонів.

На сьогодні однією з головних проблем регіоналістики є визначення впливу політики ринкової трансформації на політику соціально-економічного розвитку регіону. Перша з них визначає основні напрямки ринкових перетворень і є основою формування другої.

Ключовою позицією у вирішенні проблем досягнення рівня оптимального регіонального розвитку виступає підприємництво, яке дає можливість забезпечити і досягти необхідного інвестиційного потенціалу. З огляду на існуюче політико-правове поле та організаційно-економічні умови пропонуються наступні пріоритетні напрями становлення і розвитку підприємницьких структур: формування та підтримка малих форм підприємницької діяльності; розвиток підприємницьких структур у базових галузях господарського комплексу регіону; розробка ефективних напрямків співпраці малих, великих, середніх підприємств; використання можливостей підприємницьких структур в процесі створення вільних економічних зон та території пріоритетного розвитку.

Науковий керівник: проф. Фролов С.М.